

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืช

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสุพรรณบุรี

๒ หมู่ ๑๒ ต.พลับพลาไชย อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๖๐ โทร.๐๓๕ - ๔๘๑๑๒๖ - ๗

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๖๐

เพลี้ยไฟ (rice thrips)

เพลี้ยไฟ *Stenchaetothrips biformis* (Bagnall) เป็นแมลงศัตรูพืชขนาดเล็ก มีสีเหลืองนวล เหลืองปนน้ำตาล น้ำตาลเข้มและสีดำ มีทั้งชนิดมีปีกและไม่มีปีก ส่วนท้องมีลักษณะเรียวยาว เพลี้ยไฟทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยสามารถทำลายพืชได้ โดยใช้กรามเขี่ยดูดน้ำเลี้ยงจากเซลล์พืชในส่วนยอด ตาอ่อน ใบ ดอกและผล ทำให้ใบเกิดรอยต่าง สีซีด หรือทำให้ขอบใบแห้ง ตาอ่อนชะงักการเจริญเติบโต กลีบดอกมีสีซีด โดยเฉพาะกลีบดอก ที่มีสีเข้มจะเห็นการทำลายได้อย่างชัดเจน บางครั้งพบลักษณะเป็นรอยแผลสีน้ำตาล นอกจากนี้ความเสียหายจากเพลี้ยไฟยังเกิดจากสิ่งขับถ่ายที่เพลี้ยไฟถ่ายออกมา มีลักษณะคล้ายหยดน้ำเล็กๆ ติดอยู่ตามส่วนต่างๆ ของพืช หยดน้ำเหล่านี้เมื่อแห้งจะทำให้พืชเกิดรอยดำหนิเป็นจุดดำ ที่สำคัญเพลี้ยไฟบางชนิดสามารถเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสมาสู่พืช ซึ่งการถ่ายทอดเชื้อไวรัสเกิดจากเพลี้ยไฟตัวอ่อนระยะแรกรับเชื้อไวรัส และเมื่อเป็นตัวเต็มวัยจะถ่ายทอดเชื้อนี้ให้กับพืชทางน้ำลาย การสืบพันธุ์ของเพลี้ยไฟมีทั้งแบบไม่อาศัยเพศและอาศัยเพศ ถ้าเป็นแบบไม่อาศัยเพศลูกที่ได้จะเป็นตัวผู้ทั้งหมด หลังจากผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่ เพลี้ยไฟสามารถแพร่กระจายไปตามแหล่งต่างๆ ได้ง่าย โดยอาศัยลมเป็นพาหะ พบได้ตามแหล่งปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ดอกทั่วทุกภาคของประเทศไทย

พืชที่ควรเฝ้าระวัง

แตงโม,แตงกวา,พริก,มะเขือ,ผัก,กล้วยไม้

ลักษณะการทำลายและการระบาด

เพลี้ยไฟปกติจะระบาดหนักในช่วงอากาศร้อนชื้นหรือช่วงปลายฤดูฝนและต้นฤดูฝน เป็นหลัก วงจรชีวิตตั้งแต่ไข่ถึงตัวเต็มวัยประมาณ ๒๐-๓๐ วัน ระยะไข่ถึงตัวอ่อนประมาณ ๓-๕ วัน ก็เป็นตัวอ่อน ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยสามารถดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนอ่อนของพืชได้โดยวิธีเขี่ยและดูด (การเขี่ยทำให้ผลเป็นแผล) ตัวเต็มวัยเพศเมีย ๑ ตัว สามารถวางไข่ได้ ๑๐๐-๕๐๐ ฟอง ตัวเมียสามารถวางไข่ได้ทั้งได้รับการผสมพันธุ์จากตัวผู้ และ

สามารถวางไข่ได้เองโดยไม่ได้รับการผสมพันธุ์จากตัวผู้ ตัวเมียจะวางไข่ภายในเนื้อเยื่อบริเวณด้านบนของใบอ่อน ยอดอ่อน และผลอ่อน

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสุพรรณบุรี จึงขอแนะนำวิธีการป้องกันและกำจัด ดังนี้

- ๑) ต้องหมั่นสำรวจและทำความสะอาดแปลง เพื่อช่วยลดการสะสมของเพลี้ยไฟ
- ๒) ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สารสะเดาสามารถช่วยลดปริมาณการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ การใช้กับดักแมลง เช่นกับดักกาวเหนียวสีเหลือง อัตรา ๘๐-๑๐๐ กับดัก/ไร่ สามารถช่วยลดปริมาณของเพลี้ยไฟ
- ๓) ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย (เชื้อสด) ๑ กิโลกรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร และผสมสารจับใบ ฉีดในช่วงแสงแดดอ่อน ๒-๓ ครั้ง ต่อ เนื่องจาก ๕ วัน
- ๔) ให้ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ ได้แก่ พิโปรนิล ๕% เอสซี อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร อิมิดาโคลพริด ๗๐% ดับบลิวจี อัตรา ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร อย่างไรก็ตามเพื่อลดความเสียหายต่อผลผลิต และลดปริมาณแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง (กรมวิชาการเกษตร)

%%%%%%%%%

แมลงบัว (rice gall midge, RGM)

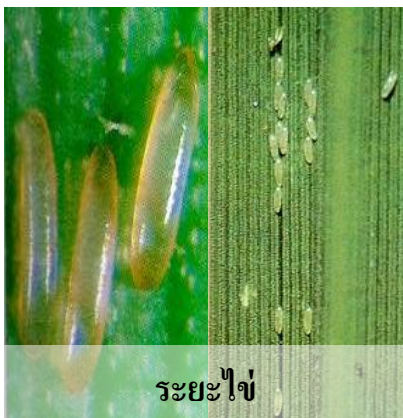

แมลงบัวตัวเต็มวัย มีลักษณะคล้ายยุงหรือริ้นลำตัวยาวประมาณ ๓-๔ มิลลิเมตร หนวด และขามีสีดำ เวลากลางวันตัวเต็มวัย จะเกาะซ่อนตัวอยู่ใต้ใบข้าว บริเวณกอข้าวและจะบินไปหาที่มีแสงไฟเพื่อผสมพันธุ์เพศผู้มีลำตัวสีน้ำตาลปนเหลืองขนาดเล็กกว่าเพศเมียเพศเมียส่วนท้องมี สีแดงส้มวางไข่ใต้ใบข้าวเป็นส่วนใหญ่ ในตอนกลางคืนโดยวางเป็นฟองเดี่ยวๆ หรือเป็นกลุ่ม ๓-๔ ฟอง เพศเมีย ๑ ตัว สามารถวางไข่ได้หลายร้อยฟองในชั่ว อายุ ๔ วัน ระยะไข่ประมาณ ๓-๔ วัน ไข่ต้องการความชื้นสัมพัทธ์ ๘๐-๙๐ % ในการฟักออกเป็นตัว ตัวหนอนที่ฟักจากไข่จะคลานตามบริเวณกาบใบเพื่อแทรกตัวเข้าไปในกาบใบ เข้าไปอาศัยกัดกินที่จุดเจริญ (growing point) ของตาดยอดหรือตาข้างที่ซ่อ ระยะหนอนนาน ๑๑ วัน ขณะที่หนอนอาศัยกัดกินอยู่ภายในตาที่กำลังเจริญเติบโตต้นข้าวจะสร้างหลอด หุ้มตัวหนอนไว้ทำให้เกิดเป็นช่องกลางที่เรียกว่า “หลอดบัวหรือหลอดหอม ต้นข้าวและกอข้าวที่ถูกทำลายมีอาการแคระแกร็น เตี้ย ลำต้นกลม สีเขียวเข้ม ไม่ออกรวง

ระยะดักแด้ประมาณ ๖ วัน เมื่อดักแด้ใกล้จะฟักออกเป็นตัวเต็มวัยจะเคลื่อนย้ายมาอยู่ส่วนปลายของหลอดข้าว นั้น และเจาะออกเป็นตัวเต็มวัยที่ปลายหลอดนั้นเอง พร้อมทั้งทิ้งคราบดักแด้ไว้ที่รอยเปิดนั้น ระยะตัวเต็มวัยนาน ๒-๓ วันฤดูหนึ่งบัว สามารถขยายพันธุ์ได้ ๖-๗ ชั่วอายุๆที่ ๒, ๓ และ ๔ จะเป็นชั่วอายุที่สามารถทำความเสียหายให้ข้าวได้มากที่สุด

ระยะการเจริญเติบโตของแมลงบัว

ลักษณะการทำลายและการระบาด

แมลงบั่วจะออกเป็นตัวเต็มวัยเมื่อเริ่มฤดูฝน โดยจะอาศัยและเจริญเติบโตอยู่บนพืชอาศัยพวกข้าวป่าและหญ้าต่างๆ ๑-๒ ชั่วโมง จนกระทั่งเริ่มมีการปลุกข้าว ตัวเต็มวัยแมลงบั่วจะเข้าแปลงนาตั้งแต่ระยะกล้าหรือช่วงระยะเวลา ๒๕-๓๐ วัน เพื่อวางไข่หลังจากฟักออกตัวหนอนจะคลานลงสู่ชอกของใบยอดและกาบใบเพื่อเข้าทำลายยอดที่กำลังเจริญทำให้เกิดเป็นหลอดลักษณะคล้ายหลอดหอม

พืชอาหาร

ข้าว ข้าวป่า หญ้าไซ หญ้าปล้องเขียว หญ้าปล้องหิน หญ้าชันกาดและหญ้าตีนติด

การป้องกันกำจัด ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสุพรรณบุรี ขอแนะนำดังนี้

- ๑) ขจัดวัชพืชรอบแปลงนา เช่น ข้าวป่า หญ้าชานอก หญ้าไซ หญ้าแดง หญ้าชันกาด และหญ้านอกสีชมพู ก่อนตกกล้าหรือหว่านข้าวเพื่อทำลายพืชอาศัยของแมลงบั่ว
- ๒) ปรับวิธีปลูกโดยการปักดำ ๒ ครั้ง เพื่อลดความรุนแรงที่เกิดจากการทำลายของแมลงบั่ว หลังปักดำจนถึงข้าวอายุ ๔๕ วัน
- ๓) ไม่ควรปลูกข้าวโดยวิธีหว่านหรือปักดำถี่ ในพื้นที่ ที่มีการระบาดของแมลงบั่วเป็นประจำ
- ๔) ทำลายตัวเต็มวัยที่บินมาเล่นแสงไฟตามบ้านช่วงเวลาตั้งแต่ ๑๙:๐๐-๒๑:๐๐ น. โดยใช้ไม้ตีแมลงวัน
- ๕) ไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงใดๆ ในการป้องกันกำจัดแมลงบั่ว เนื่องจากไม่ได้ผลและยังทำลายศัตรูธรรมชาติ
- ๖) ใช้เชื้อราบีวเวอร์เรียฉีดพ่นอัตราเชื้อราบีวเวอร์เรีย ๑ กิโลกรัม ต่อ น้ำ ๒๐-๔๐ ลิตรผสมสารจับใบฉีดพ่นในช่วงแสงแดดอ่อน ๒-๓ ครั้งต่อเนื่องทุก ๕ วัน

%%%%%%%%%

เกษตรกรหรือผู้สนใจมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสุพรรณบุรี โทร ๐๓๕-๔๘๑๑๒๖-๗ ในวัน เวลาราชการทุกวัน

ที่ปรึกษา สมคิด เฉลิมเกียรติ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสุพรรณบุรี
บรรณาธิการ วันชัย ไพรศรีจันทร์; วีระพงษ์ ฉ่ำมาก; วีระธรรม ชูใจ; มาลินี หนุงาม; วิชา งามยิ่ง; ภักวรินทร์ พัฒนมนัสศักดิ์
กองบรรณาธิการ นภัสวรรณ กระจ่างกุล

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสุพรรณบุรี
๒ หมู่ ๑๒ ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๑๖๐

โทร : ๐ ๓๕๔๘ ๑๑๒๗ โทรสาร : ๐ ๓๕๔๘ ๑๑๒๖

E Mail : pmc02@doae.go.th Website : www.pmc02.doae.go.th

